

Çizelge 2 1 - Türkiye Madencilik Üretimi -Tüketimi (Cari Fiyatlarla)

	1967 Yılı			1981 Yılı			Milyon TL.
	Üretim	Tüketim	Üretim/Tük.	Üretim	Tüketim	Üretim/Tük	
Yakıt Madenleri	1257	1 551	81,0	177 646	654 165	27,2	
Metal Madenleri	324	140	231,4	18 325	16 610	110,3	
Sanayi Madenleri	526	473	11,2	62 530	57 662	108,4	
Toplam	2 107	2164	97,4	258 501	728 437	35,5	

Kaynak (11)

3.2.1. Dünya Madencilik Üretiminde Türkiye'nin Payı

Türkiye maden üretim değeri bakımından 1950 yılında dünyada 39., 1973'te 46., 1978'de 52. sıradadır. 1978 yılına göre kişi başına maden üretim değeri sıralamasında dünyada 92. (18.1 dolar/kişi) , üretim yoğunluğu bakımından 1001 dolar/km² ile dünyada 73. sıradadır. Kişi başına yakıt dışı madencilik üretim değerinde ise Türkiye dünyada 33. sıradadır (Çizelge 18).

1980 yılı verilerine göre kişi başına düşen maden üretimi (kg/kişi) açısından Türkiye; Antimuan (3,36 kat), Barit (1,5 kat), Bor tuzları (41,3 kat), Civa (2,4 kat), Kromit (4,65 kat), Magnezit (7,3 kat), Perlit (1,075) ve Stronsiyum'da (45 kat) dünya ortalamalarının üstündedir.

Türkiye'nin 1981 yılındaki maden tüketiminin", yurt içi üretimle karşılanma oranı % 35'tir. Buna, bazı araştırmacılar "talebin karşılanma" bazıları da "bastırılmış talebi; yani tüketimi karşılama" oranı diyorlar. Bu oran 1980 yılı itibarıyla ABD'de % 79, AET'de % 20, Japonya'da %6'dır.

1980 yılı verilerine göre dünya bor tuzu üretiminin % 40'ı, kromit üretiminin % 4,Ti,

civa üretiminin % 2,1'i, antimuan üretiminin % 3,3'ü, barit Üretiminin % 2'si Türkiye tarafından üretilmektedir.

Dünya ve Türkiye maden üretimi (1970-1980), Türkiye'nin dünya maden üretimindeki % payını gösteren bilgiler Ek Çizelge 29'da verilmiştir.

Tüm bu oransal karşılaştırmaların yanı sıra Türkiye madencilik üretimi miktar ve değer olarak Ek Çizelge 30'da verilmektedir.

İ2 2. Türkiye'nin Dış Ticaretinde Madenciliğin Payı

1981 yılında, maden dışsatımının, maden dışalımını için gerekli dövizin ancak % 5,3'ünü karşıladığı bir gerçektir. Yani madenciliğimizin dış ödemeler dengesine olumsuz bir etkisi vardır. Ancak bunun ana nedeni yine petroldür. Aynı oran A.B.D. için % 97, AET için % 35 ve Japonya için % 10'dur. Petrol dışı bir değerlendirme yapılırsa bu oranda dış ödemeler dengesi açısından lehte fazlalık vardır. Yalnız sanayi hammaddelelerinde dış ödemeler dengesi lehine % 49'luk bir fazlalık vardır. Bu da artan bor tuzları dışsatımından ve azalan fosfat ve kükürt dışalımından. Ülkemizin 1979-80-81 yılları dış ticaret durumları Çizelge 22'de görülmektedir.